

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΠΑΡΧΟΥΝ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δὲν γηράσκουν ;

Ἴδού μία ἐρώτησις, τὴν ὁποίαν μέχρι τινὸς ἐθέ-
ωρουν ὡς οὐτοπίαν αὐτόχρημα, ὡς πρὸ βλῆμα, τοῦ
ὁποίου ἡ ἄρνησις περιελαμβάνετο ἐντὸς τῆς ἰδίας

προτάσεώς του.

Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴ γηράσκη ὁ ἄνθρωπος. Ἐκλινεν
ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν καὶ αὐτὸς ὁ Μαθουσάλας καὶ ἀπέθα-
νεν ἐκ γεροντικοῦ μαρασμοῦ· ὁ ἀνθρώπινος αὐτὸς ὄγκος, ὁ
ἀποτελούμενος ἀπὸ σάρκας, νεῦρα καὶ ὀστέα, εἶνε φυσικὸν ὅτι
πρέπει μίαν ἡμέραν νὰ ἐξατληθῇ, ν' ἀποσυντεθῇ, νὰ κατα-
πέσῃ εἰς τὴν γῆν καὶ νὰ μὴ ἀνεγερθῇ πλέον.

Αὐτὸ εἶνε τὸ φυσικὸν φαινόμενον, τὸ ὁποῖον παρουσιάζεται
καθ' ἐκάστην πρὸ τῶν ἐσθλῶν μας, καὶ πρὸς τὸ ὁποῖον
ἔχομεν τοσοῦτον ἐξοικειωθῇ, ὥστε ἐνῶ αἰσθανόμενα καὶ ἡμᾶς
αὐτοὺς ὑποβαλλομένους εἰς τὴν ἐπιρροήν σου, οὔτε ἐκπλητ-
τόμεθα, οὔτε λυπούμεθα ἀναλόγως πρὸς τὴν ζημίαν, ἡ ὁποία
γίνεται εἰς βάρος τῆς ὑπάρξεώς μας.

Καὶ ἐν τούτοις, ὅστις θελήσῃ νὰ ἐξετάσῃ βαθύτερον τοῦ
βίου τὰ μυστήρια, ὅστις ρίψῃ ἐν βλέμμα περὶ ἑαυτὸν καὶ ἐν
βλέμμα ἐντὸς του, ὅστις ἐξετάσῃ τὸν περιβάλλοντα ἑαυτὸν
κόσμον καὶ τὸν ἐν ἑαυτῷ περιβαλλόμενον, δὲν θὰ βραδύνη
νὰ κατανοήσῃ ὅτι καὶ τὸ γῆρας εἶνε συνθήκη ὑπὸ τινα
αἴρεσιν, συνθήκη τῆς ὁποίας τὰ δύο μόνον κεφάλαια ἀποτελοῦ-
σιν ἡ κατάστασις τοῦ σώματος καὶ ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς.

Ἰσως, πρὶν φέρω τὸ κατωτέρω παράδειγμα μου, θεωρηθῶ
ὡς σκότεινός καὶ ἀνιγματοῦς ἐν τῇ ἀνωτέρῳ στοιχειώδει
θεωρίᾳ μου. Καὶ ὅμως οὐδὲν ταύτης ἀπλούστερον, ἢ δὲ ἀπό-

δειξίς προέκυψεν ἐνώπιόν μου ἐν ἑαρινῇ τινι πρωΐᾳ ἀναμφισβήτητος καὶ ἐκπληκτικῇ.

Τὴν διηγοῦμαι, ὡς ἔχει, καὶ ἀφίνω εἰς τὸν ἀναγνώστην μου ἵνα κρίνῃ, ἐὰν μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχουσι καὶ οἱ μηδὲν γηράσκοντες, ἄνθρωποι προνομιῶχοι, τὰ στοιχεῖα τῆς ζωῆς καὶ τῆς υἱείας τῶν ὁποίων οὔτε ἡ δόξα οὔτε ὁ πλοῦτος ἀποτελοῦσιν, ἀλλ' ἡ ἀνάπαυσις τῆς συνειδήσεως καὶ ἡ φιλοσοφία ἡ φυσικὴ, ἡ ἀπὸ χαρακτῆρος καὶ ἰδιοσυγκρασίας φιλοσοφία, ἀρυομένη τὴν δύναμιν τῆς τὴν ἀκατάβλητον ἀπὸ τὸ βιβλίον τῆς φύσεως ἐκεῖ ἔνθα τὴν εὕρισκει καὶ τὸ ἀμέριμον στρουθίον, καὶ ὁ εὐχαρὶς κορυθαλλός.

Δὲν θὰ δυσκολευθῶ οὔτε τὴν πόλιν, οὔτε τὸ ὑπὸ μελέτην ἄτομον νὰ καθορίσω καὶ ὀνομάσω. Ἴσως ὁ ἀπλοῖκος καὶ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος θὰ ἐκπλαγῇ ἀναγινώσκων ἥδη τὴν σιλοῦέτταν του· ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ ἐπαίνου τοῦ πρόκειται, ἐν θὰ διστάσω νὰ τὸ γράψω ἀπροκαλύπτως, ἀνακαλῶν οὕτω καὶ εἰς τὴν μνήμην μου πρωτότυπον καὶ θαυμασίαν σκηνὴν καὶ εἰκόνα κεκαλυμμένην μέχρι τινὸς ἀπὸ τῶν ὀμμάτων μου διὰ τῶν πυκνῶν καὶ δηλητηριωδῶν ἀναθυμιάσεων τῶν τελμάτων τοῦ βίου, καὶ καταυγασθεῖσαν ἐν ἀκαρεῖ διὰ τοῦ μαγευτικοῦ καὶ καταπλήθοντος τῆς ἀληθείας φωτός....

* *
*

Ὀνομάζεται ὁ ἥρωας μου Νικόλας Ἀναστασόπουλος, καὶ κατοικεῖ ἐν Κυπαρισσίᾳ. Συζευχθεὶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν μετὰ τῆς κυρίας Βασιλικῆς, τελείου τύπου οἰκοκυρᾶς ἀγαθῆς καὶ ἐναρέτου γυναικός, ζῆ ἕκτοτε ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ, ταύτῃ πατρίδι μου μετ' αὐτῆς μὴ εὐτυχήσας ν' ἀποκτήσῃ ἐν τέκνον.

Ὁ κύρ Νικόλας ἦτον ἄλλοτε ἐκ τῶν πρώτων ἐμπόρων τῆς πόλεως τὸ κατάστημά του ἦτον ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ἠδύναντο νὰ ἱκανοποιήσουν ὅλα τὰ γούστα καὶ ὅλα τὰ βαλάντια. Τὸ δυστύχημα ὅμως δι' αὐτὸν ἦτον ὅτι ὑπῆρξεν ἀκατάλληλον νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τὸ ἰδικόν του βαλάντιον καὶ μίαν πρωΐαν τὸ εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀγορᾶς εὕρισκόμενον ἐμπορικόν του εὐρέθη κενὸν ἀπὸ ἐμπορεύματα πλέον καὶ πληῆρες ἀπὸ βιβλία βερεσεδιῶν, μὲ ἀριθμούς, μὲ ἡμερομηνίας,

μὲ ὀνόματα ὀφειλετῶν, μὲ ἄπειρα δοῦναι καὶ μὲ οὐδένα λαβεῖν!

Βλέπετε ὅτι τὸ ἐμπορικὸν σύστημα τοῦ κυρ Νικόλα ἦτο λίαν φιланθρωπικόν, ἐνῶ δὲ ἐβλαψε καὶ κατέστρεψε τὸν ἑνα — ἑαυτὸν — εὐηργέτησε πολλοὺς ἀνθρώπους — τοὺς πελάτας του — οἱ ὅποιοι ἐν τέλει ἔλαβον καὶ τὴν κλειῖδα τοῦ εὐεργετικοῦ καταστήματός του.

Δηλαδή δὲν ἠκολούθησε τὸ σύστημα ἄλλων τινῶν ἐν τῇ πατρίδι μου, οἱ ὅποιοι, ἀντιθέτως πρὸς τὸν πρωτότυπον ἔμπορόν μας, ἀντὶ νὰ ἐνδύσουν τοὺς πελάτας των καὶ νὰ γυμνωθῶσιν ἐν τέλει αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἐθεώρησαν πρακτικώτερον νὰ γυμνώσουν αὐτοὺς καὶ νὰ πολλαπλασιάσουν τὰ ἐνδύματα τὰ ἰδικά των! Δὲν τὸ ἠκολούθησεν ὁ κυρ Νικόλας καὶ τὴν ἔπαθεν.

Ἴδου ὁ βίος του ὁλόκληρος ἐν γραμμαῖς γενικαῖς· αἱ λεπτομέρειαι εἶνε ἐντελῶς ἐπουσιώδεις καὶ δὲν ἐπασχολῶ τὸν ἀναγνώστην μου πλείοτερον εἰς αὐτάς, ἐπειγόμενος νὰ ἐπανέλθω τὸ ταχύτερον εἰς τὸ θέμα τῆς παρούσης βραχείας μελέτης μου καὶ νὰ εἶναι κλείσω δι' ἐνὸς θαυμαστικοῦ, ἀπευθυνομένου πρὸς τὸν ἀγέραςτον ἄνθρωπόν μου.

* *

*

Περιοδεύων πρὸ δύο ἐτῶν ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον διὰ τὸ φλέγον τότε καὶ πάντοτε ζήτημα τῆς σταφίδος, κατέληξα καὶ εἰς Κυπαρισσίαν, τὴν πόλιν, ἔνθα, διὰ καλὴν ἢ κακὴν μου μοῖραν, ἐγνώρισα τὸ πρῶτον τῆς ἡμέρας φῶς καὶ τῆς νυκτός τὸ σκότος.

Ἐὰν δὲν ἦτον ἐκτὸς τοῦ θεματός μου, καὶ ἐὰν δὲν ὑπελόγιζον κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, ὅτι μοῦ χρειάζονται τόμοι ὁλόκληροι, ὅτι ἔπρεπε πράγματι νὰ γείνη «ὁ οὐρανὸς χαρτὶ καὶ ἡ θάλασσα μελάνη» διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ περιγράψω τελείως τὴν ψυχολογικὴν μου κατάστασιν, καθ' ἣν ὤραν ἀνηρχύμην εἰς τὴν πόλιν μου μετὰ πάροδον ἐτῶν πολλῶν, βεβαίως θὰ ἐλησμόνουν καὶ τὸν κυρ Νικόλαν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ παρόντος. Ἀλλ' εὐτυχῶς δι' αὐτόν, τοῦτο ἀποτελεῖ ἄλλο θέμα, ἀνυπολογίστου δυνάμεως, καὶ ὑπερβαῖνον τὰ ὅρια τῆς ἀδυναμίας τοῦ καλάμου μου.

Πληροφορηθείς ὅτι ἀφίχθην εἰς τὴν πόλιν, ἔσπευσε πρὸς ἐντάμωσίν μου καί, ἐκόντα ἄκοντα, μὲ παρέλαβε καὶ μ' ἐφιλοξένησεν εἰς τὸν οἶκόν του.

Δὲν ἠθέλησα νὰ τοῦ ἀρνηθῶ τὴν χάριν αὐτὴν, διότι μὲ συνδέει καὶ μακρυνὴ συγγένεια μετὰ τῆς συζύγου του, ἐγνώριζον δὲ καλῶς ὅτι ἡ βραχεῖα διαμονή μου ὑπὸ τὴν πτωχικὴν στέγην τῶν δύο ἐκείνων ἀνθρώπων, τόσῃ χαρὰν θὰ προῦκάλει, ὅσην καὶ λύπην εἰς ἡμετέραν.

Ὁ οἰκίσκος τοῦ κεῖται εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως ἐπὶ σχετικῆς ἀνωφερείας, δεσποζούσης ὅλης τῆς παραλίας καὶ περιστεφόμενος ὑπὸ ἀπεράντου ὀρίζοντος· εἶνε λευκὸς ἔξωθεν καὶ λευκὸς ἔσωθεν, ὡς ἡ γιῶν· περιβαλλόμενος ἀπὸ κήπων μὲ ἀμυγδαλέας, ὁμοιάζει μακρόθεν πρὸς φωλεὰν λευκὴν, προσωρισμένην ὡς κατοικίαν περιστερῶν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ δῦων ἥλιος ἀντανάκλᾳ μαγευτικῶς τὰς ὑποχρύσους ἀκτῖνας του.

Ἐὰν εἶνε δυνατόν, νὰ ὑπάρξῃ ψυχολογία κατοικίας—καὶ ὑπάρχει,—εἰς εἶνε δυνατόν βλέπων τὸν οἶκον ἐνὸς ἀνθρώπου ἔξωθεν, νὰ διαγνώσῃ καὶ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ κατοικοῦ του, ἀναμφιβόλως, εὐρισκόμενος ἐνὶ ὧπιν τοῦ οἰκίσκου τοῦ κυρ Νικόλα Ἀναστασοπούλου καὶ τῆς συζύγου του, δύναται τις ἐν ὅλῃ τῇ πεποιθήσει ν' ἀνακράξῃ:

— Ἰδοὺ ἓνα σπιτάκι, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κατοικοῦν δύο ἄγγελοι!

Καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ ψυχολόγος ἐκτιμητὴς τοῦ οἴκου τοῦ κυρ Νικόλα δὲν θ' ἀπατηθῇ εἰς τὴν ἐκτίμησίν του.

*
* *

Κατάκοπος ἀπὸ τὸ διαρκὲς ταξιδεῖδιον, μόλις τὴν ἐσπέραν μετὰ τὸ φαγητὸν κατεκλίθην ἐπὶ τῆς καθαρᾶς κλίνης, ἥτις μοῦ παρεχωρήθη, ἐκοιμήθην τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου ὁδοιπόρου μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν διὰ τῶν παραθύρων μου εἰσέδυσσε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἐνῶ τὴν ἀκοήν μου ἐξηρέθιζεν ἄσμα, προσερχόμενον ἐκ τοῦ ἐτέρου θαλάμου.

Ἦνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἠκροάσθην...

Σὰς συνέβη ποτὲ νὰ κοιμᾶσθε ἡσύχως καὶ νὰ σὰς ἀφύπνιζῃ γλυκὺ καὶ παθητικὸν ἄσμα τῆς πατρίδος σας, τὸ ὁποῖον ἠκούσατε ἄλλοτε παιδιὰ ὄντες παρὰ τὸ λίκνον σας, καὶ στρε-

φόμενοι τότε πρὸς τὸν ἄδοντα αὐτό, ἀπατείναντε ἐκ μυχίας καὶ ἀορίστου ἔτι εὐαρεσκείας, ἐν μειδίᾳ χάριεν διὰ τῶν ἀδρῶν χειλέων σας; εἶνε δυστυχῆς, πολὺ δυστυχῆς, τὸν βεβαιῶ, ἐκεῖνος ἐξ ὑμῶν, ὅστις δὲν ἔτυχε νὰ αἰσθανθῇ τὴν τοιαύτην ἡδονήν, τὴν ὁποίαν ὠφείλον ἐγὼ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸν κύρ Νικόλαν, ὅστις ἔψαλλεν ἐκ τοῦ θαλάμου του.

Ἐπανέκλεισα ἄκων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀκαριαίως ἡ μνήμη μου ἀνεπόλησε πρὸ τῶν κεκλεισμένων βλεφάρων μου κόσμον ὁλόκληρον καὶ εὐτυχίαν διὰ παντὸς παρελθοῦσαν. Τί δὲν διήλθεν ἐνώπιόν μου ἀκαριαίως! τί δὲν εἶδον! πόσα πράγματα, πόσαι σκηναί, λησμονηθεῖσαι καὶ βυθισθεῖσαι διὰ παντὸς εἰς τὸ χάος τοῦ παρελθόντος, ἐξετάφησαν καὶ ἀνέλαβον ζωὴν καὶ ὑποστάσιν φασματώδη ἐνώπιόν μου!...

Ἐκεῖνος ἔψαλλεν ἀκόμη...

Καὶ τὸ ἄσμα του ἐκεῖνο, τὸ ἁθῶν, τὸ ὁλως ἄσκοπον καὶ ἀπλῶς πρὸς διασκέδασιν καὶ καθ' ἑξὶν ψαλλόμενον, ἐπενεργοῦν ἐπὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματός μου, ὡς ἄσμα πανισχύρου μαγίστης, μὲ ἐμέθυσε καὶ μετηρσίου τὴν ψυχὴν μου εἰς οὐρανοὺς καὶ εἰς παραδείσους ἀγνώστους!...

"Α! μόνον ὅστις δὲν ἐγεύθη τὸ γλυκὺ αὐτὸ ποτήριον τῆς νοσταλγίας πρὸς τὸ παρελθὲν του, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ μ' ἐννοήσῃ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, καὶ μόνον δι' ἐκεῖνον ὁμιλῶ ἴσως αἰνιγματώδη γλῶσσαν καὶ ἀνεπαρκῆ...

Δὲν ἡδυνήθην ἐπὶ πλέον νὰ ὑποστῶ τὴν ψυχικὴν ἡδονὴν ἐκείνην καὶ ἀνετινάχθην ἐκ τῆς κλίνης μου· εἶχον κενώσει γλυκὺ ποτήριον στιγμιαίως, τὸ ὁποῖον μοῦ προὐκάλει εἶδος ἀσφυξίας, εἶδος πνιγμοῦ, ὅπως συμβαίνει εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅταν καταπίνῃ ἀπνευστὶ ποτήριον μέλιτος ἢ σεραπίου. — Διὰ τὸ μέλι ἐπαναστατεῖ ὁ στόμαχος, καὶ διὰ τὰς γλυκειὰς ἀναμνήσεις ἡ ψυχὴ.

Μεθύων, ὡς ἤμην, καὶ εἰς ἄρρητον ψυχολογικὴν κατάστασιν διατελῶν, ἐνεδύθην ἐσπευσμένως καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν θάλαμον τοῦ ξενίζοντός με.

Ἐκάθητο παρὰ τὸ παράθυρον καὶ ἐρρόφα μακαρίως τὸν καφέ του, ἔχων τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς τὴν θάλασσαν, ἥτις κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἀντενάκλα, λεία καὶ γαλήνιος,

ὡς ἀπέραντος πλάξ κυανῇ, τὰς πρώτας ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἐκ τοῦ ὅρου ἡλίου.

Μόλις μὲ εἶδεν εἰσερχόμενον, διέστειλε τὸ ὀλοστρόγγυλον καὶ ροδόχρουν πρόσωπόν του, πλαισιούμενον ὑπὸ γενείου λευκοῦ, βραχέος καὶ στρογγύλου, εἰς μειδιάμα πλῆρες εὐδαιμονίας καὶ διέκοψε τὸ ἄσμά του. Ὁμολογῶ ὅτι πρώτην φορὰν εἰς τὸν βίον μου εἶχον συναντήσῃ ἄνθρωπον νὰ γελᾷ μὲ ὀλόκληρον τὸ πρόσωπον — μάλιστα, μὲ ὀλόκληρον τὸ πρόσωπον!

Καὶ ὁμολογῶ ὡσαύτως, ὅτι πρώτην ἴσως φορὰν καὶ ἐγὼ κατώρθωσα ν' ἀνταποδώσω εἰς ἄνθρωπον μειδιάμα μὲ ὀλόκληρα τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου μου· ἡ ἐπίδρασις τῆς ψυχολογίας τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου ἐξησκήθη καὶ ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου κατὰ τρόπον ἀκαταμάχητον.

— Καλημέρα, χρυσό μου παιδί, ἀνέκραξε μὲ ὕφος, τὸ ὁποῖον καὶ πρίγκηπα θὰ ἐκολάκευε καὶ θὰ ἐνθουσίαζε.

Ἐκάθησα πλησίον του παρὰ τὸ παράθυρον.

— Ἴσως ἤθελες νὰ κοιμηθῇς ἀκόμη, προσέθηκε, καὶ σ' ἐξύπνησα μὲ τὸ τραγοῦδί μου.

— Καθόλου· σέ βεβαιῶ ὅτι καὶ ἂν ἐκοιμώμην, ἀμφιβάλλω ἂν θὰ ἤμποροῦσα νὰ ἐβλεπα γλυκύτερον ὄνειρον, ἀπ' αὐτὸ ποῦ μὲ κάμνεις αὐτὴν τὴν στιγμὴν νὰ βλέπω ἀκόμη.

Καὶ τοῦ ἐξήγησα τὰ συναισθήματά μου, ὅπως ἡδυνήθην.

— Βλέπεις, μοῦ λέγει συγκεκινημένος, τί θὰ εἶπῃ καλὴ καρδιά; Σὺ βλέπω ὅτι ἐβγαλες ἄσπραις τρίχαις ἀπὸ τώρα. Κακὸ πρᾶγμα. Σ' ἐνθυμοῦμαι παιδάκι πάντα γελαστὸ καὶ χαριέστατο. Θυμᾶσαι τῆς μυγδαλιαῖς μου, ποῦ σοῦ ἤρεσκε νὰ παίρνῃς τὸ καλάμι καὶ νὰ τῆς ραβδίξῃς; Νά ταις, ἀκόμη σέ περιμένουν· νὰ καὶ ἡ μυγδαλιὰ ποῦ κάνει τ' ἀφρομύγδαλα. Τὴν θυμᾶσαι;...

Καὶ ἐπειδὴ διεῖδεν ὅτι οἱ λόγοι τοῦ μοῦ προὔκालουν ἀναμνήσεις, αἵτινες μὲ συνεκίνουν, προσέθηκε γελῶν:

— Σὲ λυπῶ ἴσως, διότι γνωρίζω ὅτι ἀπὸ τότε ἕως σήμερον ὑπέφερες πολλὰ ἀπὸ τὴν κακία τοῦ κόσμου. Σὲ συμβουλεύω νὰ γελᾷς, νὰ γελᾷς καὶ αἰωνίως νὰ γελᾷς, ἂν θέλῃς νὰ μὴ γεράσῃς ποτέ, καὶ ἂν πεθάνῃς ἐκατὸ ἐτῶν, νὰ πεθάνῃς τοῦλάχιστον μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι πεθαίνεις νέος!..

Ἐλαβε τὴν χειρὰ μου καὶ προσέθηκε:

— Τὴν στιγμὴν ποῦ ἐτραγουδοῦσα, ἔβλεπα ταῦτοχρόνως ἐκεῖνον ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον, — διότι εἶναι ἄνθρωπος καὶ αὐτός. Ἰδέ τον ! . . .

Με ἔκαμε νὰ κύψω καὶ διὰ τοῦ δακτύλου τοῦ μου ἔδειξε ἓνα ἄλλον οἰκίσκον, ὀλίγον κάτωθι τοῦ ἰδικοῦ τοῦ.

Ὁ οἰκίσκος αὐτός δὲν εἶχε θωπευθῇ ποτὲ ἀπὸ τὸ πινέλο τοῦ σοβατζῆ. Ὅπως εἶχε κτισθῇ, οὕτως εἶχε καὶ ἀπομείνῃ, οἱ δὲ τοῖχοί τοῦ εἶχον καταντήση ἔξωθεν μαῦροι ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ ἀπὸ τὰς βροχάς.

Εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι ὁ βλέπων μακρόθεν τὸν οἰκίσκον τοῦ κύρ Νικόλα, δύναται νὰ συμπεράνῃ καθ' ἑαυτὸν ὅτι εἶνε φωλεά, κατοικουμένη ὑπὸ δύο περιστερῶν.

Λοιπὸν, ὁ βλέπων μακρόθεν τὸν οἶκον τοῦ γείτονός τοῦ ἐκείνου, θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ καθ' ἑαυτὸν :

— Ἰδοὺ ἓνα σπίτι, κατοικούμενον ἀπὸ κόρακας !

Καὶ πάλιν δὲν θὰ ἔσφαλλεν.

* *
*

Ὁ οἰκίσκος ἐκεῖνος, ὁ οἶονεὶ ἀπηνθρακωμένος, εἶχεν ἔξω-τερικὴν λιθίνην κλίμακα, μαύρην καὶ αὐτὴν, παρὰ τὴν τελευταίαν βαθμῖδα τῆς ὁποίας, ἐκάθητο εἰς ἄνθρωπος, φέρων σκοτεινοῦ χρώματος ὑποκάμισον καὶ ἔχων τὴν κεφαλὴν στεφανοειδῶς δεδεμένην διὰ μανδηλίου λευκοῦ, ὥς εἰν κατε-τρύχετο ἀπὸ τρομερὸν πονοκέφαλον.

— Ἰδέ τον ! ἐπαναλαμβάνει. Σὺ δὲν τὸν ἐνθυμεῖσαι ἴσως, διότι δὲν εἶνε δὲ καὶ ἄξιός νὰ τὸν ἐνθυμηθῇς. Εἶνε ὁ . . .

Τὸν ὠνόμασε καὶ ἐξηκολούθησε :

— Τὸν βλέπεις λοιπὸν αὐτόν ; Αὐτός, παιδί μου, θὰ κά-μη φέτος πενήντα χιλιάδες λίτρας σταφίδα.

— Μπᾶ !

— Μὴ σοῦ φαίνεται παράδοξον· εἶνε ἄλλοι χειρότεροι ἀπ' αὐτόν καὶ κάμνουν περισσότερο. Τώρα, δὲν μ' ἐρωτᾷς καὶ γιατί κάθηται ἔτσι λυπημένος καὶ σκεπτικός ;

— Διότι δὲν θὰ κάμῃ ἐξήντα χιλιάδες, ἀπῆντησα.

— Εὖγε ! αὐτὸ εἶνε ! Μάλιστα, παιδί μου, βρῆσάνιζεσαι

διότι θὰ κάμῃ πενήντα καὶ δὲν θὰ κάμῃ ἐξήντα, καὶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν, ὅπου ἐγώ, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχω οὔτε σπυρὶ στα-
ρίδα, δὲν ἔχω πονοκέφαλον, δὲν ἔχω δεμένο τὸ κεφάλι μου,
δὲν σκέπτομαι εἰς τὸ τελευταῖο σκαλοῦνι τῆς σκάλας μου,
ἀλλὰ κάθηναι εἰς τὸ παραθυράκι μου καὶ πίνω τὸν καφέ μου
καὶ τὸ σιγάρο μου ἤσυχα καὶ τραγουδῶ, αὐτὸς ἔχει στρέψει
τῆς πλάταις πρὸς τὴν ὠραία αὐτὴ θάλασσα, δὲν βλέπει τὸν
ἥλιο, δὲν βλέπει τὸ βουνό, καὶ πίνει καφὲ μὴ φορὰ τὴν ἑβδο-
μάδα καὶ πάλιν βλέπομεν!... Σὲ ἐρωτῶ τώρα, κύριε, ποῖος
εἶνε ὁ εὐτυχέστερος ἀπὸ τοὺς δύο γείτονas; αὐτὸς ἢ ἐγώ;

Καὶ, χωρὶς ν' ἀναμείνῃ τὴν ἀπάντησίν μου, ἐκένωσε τὸ κύ-
πελον τοῦ καφέ του δι' ἡδονικοῦ ροφήματος καὶ περιεκυ-
κλώθη ὑπὸ τοῦ καπνοῦ τοῦ σιγάρου του, ὡς ὁ Ζεὺς ὑπὸ τῶν
νεφελῶν τοῦ αἰθέρος!...

Ἦτον εὐδαίμων!

* *

*

Δὲν ἡδυνήθην πλέον νὰ κρατήσω ἐραυτὸν καὶ δὲν εὔρον
ἄλλο μέσον διὰ νὰ ἐκδηλώσω τὸν θαυμασμόν μου, εἰμὴ μόνον
δι' ἐνὸς ἐναγκαλισμοῦ ἐνθουσιώδους καὶ δύο φιλημάτων, τὰ
ὁποῖα ἀπέθηκα εἰς τὰς ὕγιεις τοῦ γηραιοῦ φιλοσόφου παρειάς...

"Α! τὸν εὐτυχισμένον ἄνθρωπον! Τὸ εἶχεν ἔκτοτε ἀνα-
καλύψῃ, καὶ τὸ κατέχει ἀκόμη τὸ μυστήριον τῆς
ζωῆς!...

Ἴδου ἄνθρωπος, ὅστις θ' ἀποθάνῃ μίαν φορὰν μόνον!...

ΠΟΛΥΒΙΟΣ Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΠΕΤΕΙΩΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΟΥ ΛΟΓΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΛΥΔΑ

(κατωθεὶ τῆς εἰκόνης του)

ΛΕΞ καὶ δέ σ' εἶχε ὁ θάνατος χρυσέ μου φίλε ἀρπάξῃ—

Ἐδῶ γὰρ πάντα εὐτύχησε τὸ φῶς νὰ σὲ χαράξῃ,

Καὶ τ' ἄλλο φῶς ἀσώματο ποῦ νοῦς μέγας χύνει

Πιστὴ σου εἰκόνα ὀλόλαμπρη 'ς ὅ,τι ἔχεις γράψῃ ἀφήνει.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ